

1

Het waren maar twee vragen die Hamko voortdurend bezighielden: waarom mocht zijn zusje niet bij hem in bed liggen? En waarom deed zijn vader regelmatig midden in de nacht aan gewichtheffen? Deze vraag kwelde Hamko zijn hele jeugd...

Hamko herinnerde zich de ochtend dat baba Allama al vroeg zijn dagelijkse controle door het huis deed voordat hij naar het werk ging. Hamko was wakker geworden door de klap die vader op elke wang uitdeelde. 'Wakker worden, ezel!' Vader pakte Lolita, nog steeds in slaap, op en droeg haar naar haar eigen bed.

Later, op weg naar school, zei hij tegen zijn zusje: 'Baba heeft jou vanmorgen vroeg naar bed gebracht, weet je nog Lolita?'

'Niet,' ontkende Lolita, 'ik ging uit mezelf.'

'Het was baba.'

'Jij liegt, ik ging uit mezelf, baba komt nooit in jouw kamer. Nooit!' zei Lolita beslist.

'O, dan moet het een nachtmerrie geweest zijn, Lolita. De volgende keer kom ik bij jou slapen, Lolly. Jij mag niet bij mij slapen, zegt baba, maar ik mag wel bij jou komen, goed?'

Daar moest hij altijd om lachen.

Waar Hamko zijn hele jeugd zijn hoofd over brak, was de vraag waarom zijn vader heel vaak midden in de nacht aan gewichtheffen was. Regelmatig werd Hamko midden in de nacht wakker door een vreemd geluid aan de andere kant van de muur. Zijn vader was weer bezig met zijn middernachtelijke activiteiten, Hamko hoorde hem hijgen. Hij vroeg zich weleens af of zijn vader aan een verstopping in de darmen leed, want waarom moest hij anders zo heftig hijgen en puffen? Was hij misschien aan het touwtrekken? Of toch aan het gewichtheffen?

Op een keer zaten Hamko en Lolita op het stoepje bij de voordeur, toen vader thuiskwam van zijn werk. Zijn ogen spuwden vuur door de onfatsoenlijke houding van zijn dochter. Abrupt riep hij haar naar binnen. Alle kleur verdween uit Lolita's gezicht toen ze struikelend haar vader naar binnen volgde. Even later bedekte Hamko zijn oren voor het gegil van zijn zusje.

Hamko's moeder huurde een paar keer per maand een paard van een van de boeren net buiten het dorp. Hamko en Lolita genoten van het paardrijden. Tot op een dag vader voorbijkwam en zag dat Lolita achter Hamko op het paard zat. Haar armen had zij strak om de buik van haar grote broer geslagen.

Zonder een blik op zijn vrouw te werpen, beval hij zijn dochter meteen van het paard af te komen. 'Lolita, je weet dat je niet zo op een paard mag zitten!' Moeder wilde iets zeggen, maar vader was sneller: 'Jij mag je daar niet mee bemoeien,' snauwde hij naar haar, 'dit is een mannenzaak. Daar begrijp jij niets van.'

Sinds die dag speelde er nog een derde vraag rond in

Hamko's hoofd. Vaak trok hij zich terug onder het af-dakje en krabde zich achter zijn grote oren. 'Paardrijden is een mannenzaak, moeder begrijpt daar niets van...' Radeloos vroeg hij zich af wat dit te betekenen had. Waarom mocht *hij* wel paardrijden en zijn zusje niet?

Van jongs af aan was Hamko dol op zijn moeders borsten. De hele dag zag hij moeder in haar grijze oude jurk. Maar als vader van zijn werk thuiskwam, haastte ze zich om zich zo aantrekkelijk mogelijk aan te kleden.

Onder de dunne stof zag hij haar lijf met de grote ronde witte borsten, met twee donkere tepels. Wanneer het 's nachts onweerde zocht hij zijn toevlucht bij zijn moeder, bij haar borsten. Hij leerde van de donder te genieten, want dan mocht hij zonder bezwaar aan moeders borsten zuigen. Zodra de donder over was, trok zij haar tiet uit zijn mond, soms met geweld. Eigen-lijk was hij bijna verslaafd aan haar borsten. Zij vertelde hem eens dat hij van haar melk dronk tot hij tweeënhalf jaar oud was.

Moeder knuffelde hem, legde zijn hoofd op haar borst. 'Baby, er is geen donder, weet je het nog, mijn grote baby?' Maar dat was niet alles. Hamko was nieuwsgierig en hebzuchtig. 'Mom, u zei dat ik hieronder lag te slapen, toch?' Genietend liet hij zijn hand over haar buik glijden.

Eén keer had hij moeder durven te vragen waarom baba zo vaak ruzie maakte met haar. Ze gaf geen antwoord. 'Sinds wanneer bespioneer jij je ouders?' En ze stond op en beval hem zijn bed naar het verre eind naar de kamer

te schuiven. De nacht daarvoor had Hamko samen met zijn zusje moeder door de muur heen horen huilen, en vader had geschreeuwd: 'Jij mag niet met andere mannen praten, en al helemaal niet naar hen lachen!'

Het was een feit dat Allama Mustafa veel ouder was dan zijn echtgenote Miriam. Hij wist zijn leeftijd echter slim te verbergen. Als iemand hem eens had gevraagd hoe oud hij was, zei hij: 'Bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog was ik zeven jaar oud.' Moeder kon er nooit achter komen wanneer die oorlog uitbrak en zo kwam ze zijn echte leeftijd nooit te weten.

Het leven kabbelde voort daar in het kleine stadje met de hoge heuvels in het oosten en de lage bergen in het westen. Alles ging zoals het hoorde, ook bij de familie van Allama Mustafa. De kinderen groeiden op en de ouders werden ouder. Ieder had zijn eigen dagelijkse activiteiten en de kinderen gingen naar school. Ook de relatie tussen vader en moeder leek weer als vanouds. Hun stemmen klonken minder vaak door de muren van hun kamer heen.

Eigenlijk ging alles goed, tot op de dag dat er roddels de ronde deden in het stadje. Hamko zou schoolmeisjes benaderen en achtervolgen. Het nieuws bereikte ook vader. Hamko's gedrag was onvergeeflijk en onacceptabel, in strijd met alle normen en waarden. Vader vreesde voor zijn goede reputatie, die hij gedurende tientallen jaren opgebouwd en onderhouden had.

Miriam had al gemerkt dat Hamko al op heel jonge leeftijd een bijzonder krachtig seksueel vermogen bezat.

Als kleine jongen was hij al nieuwsgierig naar dingen die hij niet snapte. Zo had hij het vaak over vreemde onderwerpen, over de melk van de haan, over het witte vlekje in een eidooier, over de haan, die net zoals *kalief*, zo veel vrouwen had. Ze zag hem 's nachts met een meisjespop in bed liggen, en stiekem zag ze hem de pop op zijn schoot zetten. Heel soms zocht hij zelfs nieuwsgierig naar de gaatjes in het speelgoed. Iedere keer dat de haan op de hen sprong, liet hij zijn werk in de steek en keek hijgefascineerd en opgewonden toe. Hamko was geobsedeerd door zijn lid, zijn harde *dudu*, zoals hij het graag noemde. Nu hij een puber was geworden, moest Miriam elke dag zijn ondergoed wassen.

Vader had echter moeite om het verhaal van zijn zoons romantische avonturen op straat te geloven en dus hield hij Hamko een poosje in de gaten. Omdat hij dit zelf niet kon doen, bedacht hij een andere manier. De beste mogelijkheid was Hamko's vriend Sherko. 'Niemand kent een vriend beter dan een vriend,' zei hij tegen moeder. Er kwam echter geen enkel nieuws binnen via Sherko. Integendeel, er kwamen meer klachten van dorpsgenoten bij moeder over het veranderde en vreemde gedrag van haar zoon. Eerst besprak moeder het met Hamko. Ze gaf hem het advies om ermee op te houden. Dat deed ze twee keer achter elkaar. Bij de derde keer veranderde haar zachte toon in een waarschuwing.

Bij de vierde keer greep vader in. Hij sloot Hamko een paar dagen op in zijn kamer en legde hem een spelverbod voor de hele zomer op.

Omdat de positie van een meisje zeer kwetsbaar was

in het dorp, had Lolita altijd haar moeders aandacht. Toen zij kind was, verdeelde vader zijn aandacht tussen haar en Hamko. Maar nu Lolita ouder werd, nam moeder het steeds meer en meer van Mustafa over. Lolita kreeg leefregels en beperkingen. Eén van moeders aanwijzingen was dat Lolita altijd met Hamko naar school moest. Zij mocht nergens meer heen zonder de begeleiding van haar broer. Hamko had zijn lesje inmiddels geleerd en had het achtervolgen van de meisjes opgegeven.

Steeds vaker werden Hamko en Lolita elke ochtend en elke namiddag samen gezien. Ze werden hierdoor het voorbeeld van een broer-zus-relatie in de ogen van de huisvrouwen, die ijdel op de stoep van hun huizen zaten te kletsen. Voorbijgangers werden goed geobserveerd en achter hun rug kwamen de praatjes op gang. Hamko en Lolita kregen door dat deze luie vrouwen de bijnaam 'Heckle and Jeckle' hadden gekregen, naar de twee zwarte eksters uit de gelijknamige tekenfilms.

Op een dag vond Miriam iets in de vuilniszak bij het kippenhok. Nadat Allama Mustafa moe thuiskwam van zijn werk en vertrokken was naar zijn eigen kamer, bezocht Miriam Lolita's kamer.

Ze trof Lolita aan in bed met een boek. Lolita zag haar en wilde opstaan. Met een handgebaar hield moeder haar tegen. Ze keken elkaar zwijgend en vorsend aan. 'Heb je pijn?' vroeg moeder en drukte een vlugge kus op Lolita's voorhoofd.

'Een beetje.' Lolita liet het boek vallen.

'Je moet jezelf warm houden,' zei moeder. 'Je bent snel gegroeid, meisje, er is nu een nieuwe fase aangebroken.'

Lolita bloosde en keek naar haar opgetrokken knieën die als een kleine piramide onder de lichtbruine deken stonden.

‘Ik kom je nog wat vertellen. Wil je naar mij luisteren?’
‘Zegt u het maar, mam.’

Moeder legde haar hand op Lolita’s zijden haren en fluisterde: ‘Is het de eerste keer?’

‘Ja, gisteren.’

‘Nu ben je een vrouw van twaalf jaar! Je moet beseffen dat alles anders wordt in je leven, lichamenlijk en geestelijk. Vervolgens moet je ook goed opletten en je gedrag aan je groei aanpassen. De contacten met andere mensen moeten anders worden. Pas op...’ Moeder pauzeerde en Lolita diep in de ogen.

‘Je mag niet meer alleen naar school en naar huis. Zorg dat je broer er altijd bij is. Ga nooit met vreemden mee en laat geen mens je aanraken. Vader zegt dat meisjes niet hoog mogen springen, want dat kan soms het maagdenvlies beschadigen.’

Bij dat laatste woord zag moeder haar dochter in elkaar krimpen. Ongevoelig hiervoor ging ze door: ‘Vader zei, en ik ben het met hem eens, dat het maagdenvlies in onze maatschappij het meest kostbare bezit is van een meisje. Je moet het zo goed beschermen als je ziel. Is je maagdenvlies niet intact, dan ben jij geen maagd meer. Je bent dan geen cent meer waard...’ Moeder brak af en keek Lolita aan of ze goed luisterde. Lolita keek bleek en verschrikt voor zich uit. Moeder wilde dit niet verder aanwakkeren en maakte haar zin niet meer af. ‘Bovendien loop je het risico vermoord te worden door vader,’

slikte ze haastig in.

Lolita leunde achterover. Ze had even tijd nodig om weer bij de les te komen.

‘Vertel me alles, schat,’ zei moeder. ‘Je hoeft voor mij niets te verbergen, ik ben jouw echte vriendin. Waar je ook gaat, wat je ook gehoord of gezien hebt, ik moet weten wat je doet en wat je wilt. Je hoeft je voor mij nergens om te schamen.’

‘Ja mom.’ Lolita haalde diep adem. Geduldig wachtte ze hoe het verder afliep.

‘Als een jongen jou bijvoorbeeld pest, moet je dat tegen mij zeggen en aan niemand anders.’ Moeder streek over haar dochters haar, bestudeerde haar gezicht met de grote ogen en zei trots: ‘Mijn Lolita is het mooiste meisje van ons stadje, ik ben trots op je!’

Moeder stond op en wilde weggaan. ‘Je moet niemand vertrouwen behalve mij.’

Lolita keek haar moeder aan. Ze aarzelde voordat ze sprak. ‘Eens zei de leraar tekenen dat ik hem moest helpen zijn schilderkamer schoon te maken...’

‘En jij wat zei jij toen?’

‘Ik zei dat ik moe was.’

‘Goed zo, mijn dochter. Maar je hoeft geen excuses te verzinnen. Zeg bijvoorbeeld maar gewoon dat het van jouw moeder niet mag. Op die manier maakt het meer indruk. Laat mij de smoes zijn, niet jij. Ik ben bang dat de leraar je anders gaat straffen en je minder goede cijfers zal geven bij het examen.’

Plots gleed er een vrolijke lach over moeders gezicht. ‘Nu heb ik een cadeau voor je dat bij je nieuwe leven

past,' zei ze en duwde het zakje in Lolita's handen. Ze drukte twee hartstochtelijke zoenen op Lolita's roze wangen en liep vervolgens, nieuwsgierig nagekeken door Lolita, de kamer uit.

Al drie jaar lang had Hamko problemen op school. Zijn aandacht was meer bij de meisjes dan bij de lessen. Maar dat was nog niet alles.

Zijn leraren klaagden regelmatig bij zijn vader over zijn absentie op school. Vader zelf had hem toevallig op een keer onder schooltijd in de bazaar zien rondlopen. Mustafa en Miriam zaten met de handen in het haar. Hoe konden ze Hamko het beste aanpakken?

Ze hadden hem al meerdere keren op zijn gedrag aangesproken, op de vingers getikt en gewaarschuwd. Hamko beloofde beterschap, maar elke keer bleek het effect van hun woorden van korte duur. Het had nauwelijks impact gehad op hun zoon. Hamko viel keer op keer terug in hetzelfde gedrag. Onzedelijk en onbeschaamd gedrag, volgens zijn omgeving.

Nog erger was het moment aan het einde van het schooljaar, toen Hamko met zijn rapport opgevouwen onder zijn arm thuiskwam. Zijn zusje Lolly daarentegen kwam vrolijk springend binnen, zwaaien met haar rapport in de lucht.

Hoewel Mustafa en Miriam het al een tijd aan zagen komen, was het een onvoorstelbaar moeilijk moment voor de ouders. Mustafa liep, door het zakken van zijn zoon, een deuk op in zijn imago. In een stadje als het hunne, waar de mensen sneller praten dan denken,

gingen de monden open. Al snel werd het rondgebazuind: de zoon van Allama is gezakt! Er moet een haartje in die yoghurt zitten! (Spreekwoord: er is iets abnormaals in de kwestie.)

Gedurende de zomervakantie kreeg Hamko een straatverbod van zijn vader. Hij werd in huis opgesloten en geslagen. Herhaaldelijk kwam vader bij hem op de kamer om hem aanwijzingen te geven over goed gedrag en gewenst karakter. Keer op keer waarschuwde vader voor de gevolgen van Hamko's onjuiste gedrag, dat met de heersende normen en waarden botste.

Op een dag liep vader Hamko's kamer binnen. 'Ik geef je de tijd om het weer goed te maken, maar ik zal je in de gaten houden. Heb je goed door wie jouw vader is? Ik ben Allama - alles wetend - dus ik wens geen schandaal meer. Beloof je mij dat?'

'Ja, baba.'

Een week ging voorbij, zonder incidenten. Op de achtste dag kwam echter de eerste melding binnen, anoniem. Allama zei niets, maar ging het zelf onderzoeken. Hij vond Hamko in het park, in gezelschap van slechts één meisje.

Miriam protesteerde hevig toen zij dit hoorde. Luidkeels riep zij: 'Hij is nog niet eens zeventien!' Maar het hielp allemaal niets.

Diezelfde nacht zocht vader Hamko weer op in zijn kamer. Deze keer gaf hij hem geen advies, maar kwam hij met een waarschuwing: 'Hamko, ik heb je betrapt.' Zijn zoon keek hem stomverbaasd aan.

‘Luister,’ zei vader met diepe stem, ‘ik geef je deze keer geen straf, maar je krijgt van mij de oplossing. De enige remedie is door te trouwen! Wij gaan een goed meisje voor je zoeken.’

Hamko keek verslagen op naar het vastbesloten gezicht van zijn vader. Zijn lippen openden en sloten zich weer, als een vis op het droge. Hij keek van vaders gezicht naar de muur daarachter en even dacht hij dat er een derde persoon in de kamer stond. In vaders ogen zag hij pure vastberadenheid.

‘Goed, baba.’ Hamko hoorde het zichzelf binnensmonds mompelen, als een slaapwandelaar. ‘We gaan het zo snel mogelijk regelen,’ voegde vader er met een onheilspellend lage stem aan toe.

Zonder verdere toelichting ging vader weg en Hamko liet zich uit het veld geslagen op het bed zakken. Hij bracht zijn handen naar zijn bezwete hoofd en herhaalde droevig: ‘Ja, baba.’

Vroeg in de ochtend trof Hamko zijn moeder bij de deur. Het was eind juni en een warme dag. Hun ogen troffen elkaar en ze zagen dat ze beiden rode, gezwollen ogen hadden. Treurig beklaagde Hamko zich bij haar: ‘Baba had het gisteren over een goed meisje en over trouwen. Wat betekent dat precies?’

‘Het houdt in dat jij gaat trouwen,’ zei moeder en ze barstte in tranen uit. Hamko raakte hierdoor in paniek. Het leek alsof hij het nog niet goed begreep. Moeder veegde haar tranen weg en legde het nog concreter uit: ‘Hamko, ik ben getrouwd met baba. Hij is mijn man en ik ben zijn vrouw. Baba gaat dat ook voor jou regelen.’